

UDVARHELY VÁRMEGYE

HIVATALOS LAPJA

Megjelenik minden héten egyszer: csütörtökön.

ELŐFIZETÉS:		Szerkeszti:	SZERKESZTŐSÉG:
Községek- és körjegyzőknek		GRÓF LÁZÁR ÁDÁM,	Udvarhely vármegye székházában.
Egész évre	6 K	vármegyei főjegyző.	1. em. 13. ajtó.
Magánosoknak	10 K	Kiadja:	KIADÓHIVATAL:
A „Székely-Udvarhely” elő-		BETEGH PÁL könyv- és újságkiadó.	Betegh Pál könyv- és újságkiadó-
fizetőinek	8 K		bivatala, Kossuth-utca.
Egy példány 50 fillér.			

I. Vármegyei szabályrendeletek és közérdekű határozatok.

II. További intézkedést igénylő általános jellegű rendeletek.

III. Általános jellegű, de további intézkedést nem igénylő rendeletek, értesítések és más közlemények.

(Másolat.) 4470—903. B. M. eln. számú körrendelet. Az „Állami Pénzügyigazgatás” című tan- és kézikönyv 2-ik kiadásának ajánlása tárgyában.

Valamennyi vármegyei és városi törvényhatóság első tisztviselőjének.

A pénzügyminiszterium részéről az 1901. évben közrebozsátott s a (Cimnek) 1901. évi jul. hó 1-én 63.120. sz. alatt kelt körrendelettemmel (B. K. 1901. évf. 253. lapon) ajánlott „Állami pénzügyigazgatás” I. kiadása majdnem teljesen elfogyott.

A pénzügyminiszterium szem alatt tartva egyrészt a községi közigazgatási tanfolyamok működésének sikeréhez, másrészt az egyszerűsített kézikönyvül is szolgáló mű minél elterjedtebb gyakorlati használatához is fűződő közszempontokat, intézkedett az iránt, hogy a szóbanforgó tan- és kézikönyvből újabb, lehetőleg tökéletesebb és az időközben alkotott jogforrásokkal is kiegészített kiadás rendezettségéig sajtó alá.

Az ekként készült 2-ik kiadás immár meg is jelenvén, intézkedtem, hogy a községi közigazgatási tanfolyamok pénzügyi, jogi, előadói előadásaiknál vezérfonalul kizárólag eme általam elfogadott hivatalos tan- és kézikönyvet használják.

E mű-tankönyv jellegén felül — a községi

(városi) adókezelés tökéletesebbé és egységesebbé tételének előmozdítását is célozza.

Ennek a hivatásnak azonban csak abban az esetben lesz képes megfelelni és az állami közigazgatás egyszerűsítésére, könnyítésére és gyorsítására irányuló általános törekvések megvalósításának egyik alkalmas eszközéül csak akkor szolgálhat, ha azt nem csupán a tanfolyamokon használják, hanem az összes érdekelt állami és önkormányzati szervek nyomadó zsinormértékül alkalmazzák, sőt ha az adózó közönség is tájékoztató segédeszköznek tekinti.

Mint hogy pedig ez csak a műnek minél szélesebb körben való elterjesztése útján érhető el, e művet úgy a vármegyei, mint a községi közegeknek figyelmébe melegen ajánlom s felhívom (Cimmedet), hasson oda, hogy ezek a pénzügyi közigazgatás körébe vágó teendőikben ezt a művet használják irányadóul.

A vászonkötésbe foglalt könyv. — melynek árát a pénzügyminiszter ur a könnyű hozzáférhetőség szempontjából a műszaki előállítás költségében t. i. kétkötetes példányonként 3 koronában szabta meg — a vételár előzetes felületése, illetőleg beküldése ellenében Budapesten a m. kir. állami nyomdánál, budapestvidéki pénzügyigazgatóságnál (II. ker. Fő-utca) és a budapesti IX. ker. állampénztárnál (fővám-palota), vidéken pedig bármely m. kir. pénzügyigazgatóságnál és adóhivatalnál szerezhető, illetőleg rendelhető meg.

Budapest, 1903. évi szept. 17.

A miniszter helyett:

GULNER s. k.

államtitkár.

8616—993. alisp. sz.

Valamennyi községi és körjegyző urnak és Székelyudvarhely város polgármesterének.

Tudomásvétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1903. szept. 29.

Dr. Damokos,
alispán.

(Másolat.) Magyar királyi Hóvédelmi Miniszter.
64809—903. VIII—a. szám.

K ö r r e n d e l e t.

Udvarhelyvármegye közönségének.

Több törvényhatóság felterjesztéséből arról értesültem, hogy a folyó évi március 20-ról 23500. szám alatt kelt körrendelet kibocsátása óta, a melylyel az állandó sorozóbizottságok működése beszüntettetett, jelentékenyen megsaporodott azon katonák száma, a kiknek tekintetbe veendő férfirokonaiik időközben keresetképtelenné váltak és így a családfentartói minőségben a póttartalékba való áthelyezésre igényt nyertek, de az állandó sorozóbizottságok szünetelése következtében az illetők férfirokonainak keresetképtelensége megállapítható nem lévén, a kedvezményben mindezeideig nem részesíthettek. Ennek következtében megengedem és elrendelem, hogy az állandó sorozóbizottságok a védőtvényi utasításban megállapított napokon, sőt esetleg, a hol szükséges, a cs. és kir. hadkiegészítési kerületi és a m. kir. honvédkiegészítő parancsnokságokkal egyetértőleg megállapítandó más napokon is működésüket újból megkezdjék.

Újból hangsúlyozom, hogy az állandó sorozó bizottságok elé, — miután a folyó évi ujoncjutalék országgyűlésileg még nincs meg ajánlva, — magyar honosságu állításkötelesek nem vezethetők, hanem ezen sorozóbizottságok csakis a védőkötelesek tekintetbe veendő keresetképtelen családtagjait vizsgálhatják meg a védőtvényi utasítás I. rész 57. §-a értelmében, keresetképeségük szempontjából.

De egyuttal megengedem, hogy ezen állandó sorozóbizottságok az osztrák honosságu állításkötelesek közül azokat, a kiknek sorozóbizottság elé vezetése iránt a védőtvényi utasítás I. része 101. §-a értelmében megkeresés történt, megvizsgálhassák.

Ezen osztrák honosságu állításkötelesek sorozóbizottsági megvizsgálásának akadálya nem lehet, miután azok, mint osztrák állampolgárok a magyar ujoncjutalékba nem számíttatnak be.

Budaposten, 1903. szept. 30.

KOLOZSVÁRY, s. k.
hóvédelmi miniszter.

8724—903 alisp. sz.

Mindhárom főszolgabíró urnak, Udvarhely város tanácsának, a vármegyei tisztli főorvos urnak és valamennyi községi előljárásának.

Tudomásvétel végett közlöm.

Székelyudvarhely, 1003. okt. 2.

Dr Damokos,
alispán.

8778—903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljárásának.

Értesitem, hogy a Székelykeresztur község

sertésállományában járványosan uralgott sertésvész megszűnván, a vonatkozó községi zárlat feloldatott.

Székelyudvarhely, 1903. okt. 3.

Dr Damokos,
alispán.

8739—903. alisp. sz.

Udvarhely város polgármestere és valamennyi község előljárásának.

Értesitem, hogy a Daróc község bivalyállományában járványosan uralgott bivalyvész megszűnván, a vonatkozó községi zárlat feloldatott.

Székelyudvarhely, 1903. okt. 3.

Dr Damokos,
alispán.

IV. Személyi hírek.

V. Pályázatok, hivatalos hirdetések és körölvények.

1416—903. szám.

Tekintetes

Vármegyei közgazdasági Előadó ur!

Székelyudvarhelyt.

Van szerencsém tisztelettel jelezni, hogy folyó évi október 21-én d. e. 9 órakor Székelykeresztur, az állami tanítóképző-intézet méltóleg előadást tartok.

Legyen szabad ennek szives tudásulvételet és a vármegye hivatalos lapjában leendő közzététele izant való kegyes intézkedést, mély tisztelettel kérnem.

Kolozsvárt, 1903. évi október 2-án.

Kiváló tisztelettel:

Nagy János.

vánd. tan., méhtenyészési szaktanár.

2184—903. ki. szám.

Sándor Gáspár fenyédi lakos tulajdona 2 drb öt éves ökör, egyik feherszőrű, szét álló fehér szarvu; a másik szürkés szőrű, felálló sirült fehér szarvu, a helybeli barompiaczról f. hó 2-án délután eltévedtek s azóta eredménytelenül kerestetett.

Rendörkapitányságtól.

Székelyudvarhelyt, 1903. október 3.

Szombatsalvi Lajos.
rkapitány.

9773—903. VI. szám.

K ö r ö z v é n y.

Pozsony 1879. évi június hó 26-án Maduniczky Julitól törvénytelen ágyból született Maduniczky Gyula törvénytelenül távol levő hadkö-

teles illetősége hivatalból megállapítandó lévén, megkeressük a társhatóságot, hogy nevezett hatósága területén nyomoztatni s feltalálása esetén, illetőségi viszonyaira nézve jegyzőkönyvileg kihallgattatni és az eredményt velünk közölni sziveskejjék. Nemleges eredmény közlését nem kérjük.

Pozsony, 1993. szept. 26.

Kemény,
polgármester h.

21241 - 903. ki. szám.

A városi szarvasmarha csordához egy 2 éves vadgalamb szőrű, sárga szarvu tulok tévedett; a pásztor felügyelete alatt áll.

Ezen állat körözése végett intézkedést kérek.

Rendőrkapitányságtól.

Székelyudvarhely, 1903. szept. 29.

Szombatfalvi,
rfőkapitány.

3093—903. kj. szám.

Zetelaka község »Boros szénája« nevű dűlőjében f. év szeptember hó 26-án egy másfél évesnek látszó, szürke szőrű ökorborjú, melynek jobb felén elől két rovás van, bitanglóban tállatott.

Zetelaka, 1903. okt. 4.

Homolay, kjegyző.

8726—903. alisp. sz.

Hirdetmény.

Kereskedelmi miniszter urnak idei 37514. számú rendelete szerint a királyhágón inneni részeket érdeklőleg Kolozsvárt és Brassóban utmesterei szakiskolák létesítettek. Az iskolák szervezetéről a következő tervezet rendelkezik:

„(Másolat.) Kereskedelemügyi M. kir. miniszter. 84836—1902. számhoz.

T e r v e z e t.

A m. kir. utmesterei iskolák szervezete.

1. §. Az iskolák címe, székhelyei és pecsétje.

Az iskolák címe »magyar királyi utmesterei iskola.«

Az iskolák székhelyei:

Balassagyarmat, Kassa, Kolozsvár, Lugos, Máramarossziget, Nagyvárad, Pécs, Pozsony, Brassó, Szombathely és Zágráb.

Az iskolák pecsétje: a magyar országos címer az iskola címét képező körirattal.

2. §. Az iskolák célja.

Az iskolák célja az állami és törvényhatósági, ugyszintén a községi közlekedési (vicinalis) és községi közdülő közutak és azok tartozékainak építése, fentartása és közvetlen felügye-

letére alkalmas műszaki segédzsemyezetet nevelni.

E végből a tanulókat elméleti és gyakorlati oktatás által annyira kiképezni, hogy azok:

1. kisebb ut- és hidépítési munkákat önállóan tervezni és tervszerűleg végrehajtani,

2. nagyobb ut- és hidépítési munkák tervszerű végrehajtását mérnöki ellenőrzés mellett vezetni,

3. az utépítés és fentartás körében szakmájukba vágó, s rájuk bizott minden egyéb teendőket végezni képesek legyenek.

3. §. Felügyelet, igazgatás, tanerők.

Az iskolák a kereskedelemügyi m. kir. Miniszterfő felügyelete s az iskolák székhelyein levő építészeti hivatalok főnökeinek közvetlen vezetése alatt állanak.

Az illetékes építészeti hivatalok főnökei igazgatói minőségben ellenőrzik az előadások és gyakorlatok pontos és szakszerű megtartását, intézik a munkabeosztást s a tanulók fegyelmi ügyeit.

Az oktatást az építészeti hivatalokban beosztott mérnökök közül az ezen feladattal megbízottak végzik.

Az irodai és külső gyakorlatokban, a vizsgázott utmesterek jelesebbjei közül alkalmazandó segédtanítók működnek közre.

Az elméleti és gyakorlati kiképzés egyöntetűségének biztosítása végett az iskolák a kereskedelemügyi miniszterium II/3. ügyosztályának főnöke által minden évben megvizsgálandók. Az illetékes közuti kerületi felügyelő évenként legalább kétszer köteles az iskolát megvizsgálni.

4. §. Felvételi feltételek.

A felvétel első sorban a jelenleg alkalmazásban levő állami utmesterek s az építészeti hivatalokhoz beosztott hivataltisztok és a tvh. utmesterek (utbiztosok) részére biztosítatik; sőt nevezett hivataltisztok s az állami utmesterek ezen szervezeti szabályzat életbeléptével, s a vármegyék és önálló törvényhatósági joggal felruházott városok utmesterei (utbiztosai), az illető törvényhatóságok ez irányban hozandó határozataihoz képest, a felettes hatóságok részéről veendő felhívásra, az utmesterei iskolát végezni kötelesek.

Felvételek továbbá a vicinalis utbizottságok által a községi közlekedési közutakon alkalmazott utbiztosok, — ugyszintén a cs. és kir. közös, valamint a m. kir. honvéd hadseregnek és csendőrségnek azon altisztjei, kik az 1873. évi II. t. cikk rendelkezései értelmében és igazolványaik alapján, utmesterei vagy utbiztosi állásra igényjogosultsággal bírnak.

A mennyiben fentirtak felvétele után az iskolákban még hely áll rendelkezésre — felvételek oly polgári jelentkezők is, kik:

1. 20-ik életévüket betöltötték és a 30-ik életévüket túl nem haladták,
2. egészséges erős testalkatúak,
3. kifogástalan erkölcsű életűek,

4. a középiskola (polgári iskola, reáliskola, gimnázium) 4 osztályát, vagy az ipari szakiskolát sikerrel végezték,

5. a magyar nyelvet szóban és írásban bírják. Kiskorúság esetében a szülőknek vagy gyámnak beleegyezése szükséges.

A felvétel iránti folyamodványok a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez intézendők.

A felvétel díjmentes.

5. §. A tanfolyam tartalma.

A tanfolyam tartalma két év. Minden évben csak az egyik évi (felváltva az első, vagy második évi) tanfolyam van nyitva. — Felvételnél tehát csak minden második évben van helye.

Az oktatás minden évben december 1-én kezdődik és március 31-én végződik.

Az első tanfolyam 1903. évi december hó 1-én nyílik meg.

A gyakorlati kiképzést a tanulók részint az iskolákban, részint a nyári szolgálatban nyerik.

6. §. Az iskolák tantárgyai.

A tananyagot, az alábbi észrevételekkel, az állami utmesterek részére kiadott kézikönyv öleli fel. Az ezen kézikönyvben foglaltakon kívül előadandók:

A szögtűkör használata mellett összrendezővel való felvételek és kitzüések.

Hossz- és keresztshelvények felvétele, lejt- mérő műszerrel.

Kiterjedettebbé teendő továbbá az elméleti és gyakorlati oktatás, az utmesterei kézikönyvben foglaltól, a rajzolás-, szerkesztés- és tervezés- nél, — s az építési anyagok és egységáruk ismer- tetésénél.

Végre az utmester szolgálati viszonya és teendői című fejezetek kibővítendők a törvény- hatósági utmesterei (útbiztosi) szolgálati viszony és teendők s a vicinális és közdülő utak építése és fenntartása körül követendő teendőkre vonatkozó szabályokkal.

Az utmesterei kézikönyv által felölelt egész tananyag a fentebbiekben jelzett kiegészítéssel, az alább érintendő önálló tételek s az előadottak megértéséhez nem okvetlenül szükséges részletek kihagyása mellett az első évfolyamban adandó elő.

A második évfolyamra az előbb említett ön- álló tételek, az első évfolyamon kihagyott részle- tek s az egész tananyag ismétlése marad; — e mellett már az első évfolyamon kiváló gond for- ditandó arra, hogy az előadottak többször ismél- telve legyenek.

Az elméleti oktatással a gyakorlati kiképzés lépést kell, hogy tartson s a szemléleti előadásra — a szeriár, idom, szerkezeti alkatrészek, szer, eszköz, gép, — műszer és anyagkészletnek állandó használata mellett — kiváló gond fordítandó.

A tanóra-szám és beosztás a tanfolyam mind a két évén azonos.

Előadandók pedig a következő tárgyak az alábbi órabesztással:

1. S z á m t a n, hetenként 3 előadási és 3 gyakorlati órával. Végző feladat: Az utmes-

teri kézikönyv számtani része; nevezetesen pedig: számtani műveletek egész számokkal, közönséges törtek, tizedes törtek, egyszerű számítások, tár- sas szabály. Hatványozás és négyzetgyökvonás.

A tanulóknak kidolgozásra leginkább a gya- korlatban előforduló példák adandók fel.

A legutóbb említett 2 tétel (a hatványozás és négyzetgyökvonás) a második tanfolyamra ha- gyandó.

2. M é r t a n és földmértan, m ű - szerek ismerete, gyakorlati fel- vételek, mértani rajzok s a fel- vételek rajzban meg szerkesz- tése, hetenhént 6 előadási és 6 gyakorlati órá- val. Végző feladat: Az utmesterei kézikönyv mértani és földmértani része; nevezetesen pedig:

Egyenes és görbe vonalak. Szögek. Térmeny- nyiségek mérése, métermérték

Méterrendező viszonya a régi mértékekhez. Átszámítások Három, négy és sokszögek. A kör. A hasáb, gúla, csónka gúla, henger, kup s csónka kup felülete és köbtartalma.

A síkmértani szerkesztések elemei.

Függő ön, vízszintező, szintező lécz, szintező kereszt, szög-dob, szög-tűkör, Bauernefind-fele prizma, mérőrud, mérőlánc, mérőszalag, lejt- mérő műszer ismertetése és használata.

Egyenes és görbe vonalak, merőleges és párhuzamos vonalak kitzüése. Sokszögek és görbe vonalak felvétele összrendezőikkel. Helyszinrajzok felvétele szögtűkörről.

A szintező kereszt, szint- mérő lécz és lejt- mérő műszer gyakorlati alkalmazása, magasság- különbségek meghatározására, vízszintes és lejtős vonalak kitzüésére.

Hossz- és keresztshelvények felvétele, patak és folyammedrek felvétele.

Síkmértani szerkesztések. A természetben való kitzüések és felvételek rajzban előállítása s ezek alapján tervezési gyakorlatok. Vázrajzok felvétele szabad szemmel.

A gyakorlatban leginkább előforduló térké- pek léptékeinek és jelzéseinek ismertetése s a térképolvasásban való jártasság.

A második évfolyamra marad: A szögtűkör, libella, lejt- mérő műszerek rectificatioja. A patak és folyammedrek felvétele vázrajzoknak szabad kézzel való készítése s a térképolvasásban való gyakorlás.

A külső gyakorlatok, rajz és szerkesztési feladatokat illetőleg a második évfolyamra marad: összefüggő helyszinrajzoknak szögtűkör haszná- lata mellett összrendezőikkel való felvétele, felraj- zolása, térszámítása.

Adott lejtésű vonalaknak a természetben lejt- mérő műszerrel való kitzüése.

3. Ű t - és hidépítéstan és pe- dig úgy az építési, mint a fen- tartási munkák. Kisebb út- és hidépítési munkák tervezése és költségelése, hetenként 6 előadási és 5 gyakorlati óra. Végző feladat: az utmesterei kézikönyv vonatkozó része; nevezetesen pedig:

Földmunkák kitzüése és kivitele; a földmun-

kák köbtartalomszámítása. Az útárkokról. Szikla robbantás és fejtés; a kőbányamivelés elemei.

Burkolatok és biztosítási munkák: gyeptéglák, fásítás, szivárgák, kőhányás, kőrakat, különféle burkolatok.

Utalapszokrény kiemelés, alapkövezés, kavicságy; kötő és fedő réteg; hengereles. Burkolt kőutak alapozása; cyklops, kiskocka, félkocka, kockaburkolatu utak.

Talajfurások, alapozás. Vizmerítés a vonatkozó eszközök és gépek ismertetésével. Szádfalak, cölöprács, cölöpverőgépek.

Alapfalak, felmenő falak. Hidfők, pillérek, jármok, jégtörők. Föld- és kőkupok. Boltozatok. Hézag szegélyezés.

Betoncsövek, kőfedlappos átereszek, boltozott átereszek, boltozott hidak. Fa átereszek, fahidak. Hidak ékelt tartókkal. Füg- és feszműves hidak. Egyszerű vashidak. Ideiglenes hidak a megszokott közlekedés mielőbbi helyreállítására. A kompok berendezése. A kőműves- és ácsmunkáknál használt eszközök, állványok, emelők gépek ismertetése. Tám- és védfalak. Kerékvetők, korlátok, kilométer-oszlopok, hectométerkövek. A vonatkozó szabványtervek ismertetése.

Ütmesteri teendők az építésnél és pedig kisebb munkálatoknál: felvétel, tervezés, költség-számítás, műleírás, kitűzés, építési anyag átvétel, munkafelügyelet, építési naplóvezetés, kereseti kimutatások összeállítása. Nagyobb munkálatoknál, mernöki ellenőrzés mellett a fentebb felsorolt teendőknek a megbízásnál kijelölt része.

Ütmesteri teendők a fentartásnál, az állami utak fentartására a jelenleg érvényben álló 8594—896 számú s az ennek kapcsán ezentul kiadandó körrendeletek tüzetes ismertetése mellett; az útpálya tisztántartása, por- és sárlehzuzás, esővíz leeresztés; kerékvágóknak kavicscsal, zúzalékkal és fedőréteggel, furkózás és szükség esetén locsolással való eltüntetés, forgalom-terelés, az útpálya egyenletes lejárata, útpadkák, útárkok tisztítása, vízfolyások rendezése, műtárgyak fenekének fentartása, műtárgyak és úttest-tartozékok javítása, a használatba bevált összes uttfentartási eszközök gyakorlati bemutatásával; utkaparók és segédnapazamosok foglalkoztatása, napszámok és anyagok elszámolása, visszaszerzési kimutatások. Elemi rongálások esetén szükséges intézkedések.

Fásorok ültetése és gondozása.

A második évfolyamra maradnak: a biztosítási munkák, ferde műtárgyak, különféle szárnyfalak, füg- és feszműves hidak, egyszerű vasfelszerkezeti hidak s az ezek építése és helyreállításával kapcsolatos felvételek, rajzok, szerkesztések, költségelések és műleírások.

4. Építési anyag és egységárisma s gyakorlati bevezetés a falazási, betonozási és ácsmunkákba. Hetenként 3 előadási és 2 gyakorlati óra. Végző feladat: az utmesteri kézikönyv vonatkozó része, nevezetesen pedig: Az utépítésnél utalap és kavicságy gyanánt, valamint a burkolt utaknál használható kövek. A falazatok-

nál használható réteges és nem réteges természetes kövek, továbbá vagdalt és faragott kövek, téglák; mindezen anyagok selejtes, közepes és kitűnő példányokban bemutatva. A szilárdság, kopás és fagyállóság tekintetében jellegzetes sajátságoknak gyakorlati uton való felismerésére szolgáló tapasztalati adatok. A kir. József műegyetem műszaki mechanikai laboratóriumában végzett szilárdsági kísérletek ismertetése. Homok (iszapos és iszapmentes, több és kevesebb kvarc-tartalommal, finomabb és durvább szemű). Kővérmész, román és portland cement. A kővérmész oltása. Cementeknél a lekötési és megkeményedési idő, térfogatállóság, szakítási próbák. Keverési arány a habarcs-hoz. Habarcs-készítés. Körágaszok. A kő- és téglakötés szabályai. Falazási munkák. A beton keverési aránya; betonmunkák. A kőműves, betonozó és az alább említendő ácsmunkák gyakorlati ismertetéséhez szakavatott mesterek rendelendőek be, a tanulók e munkálatokat ezen mesterek vezetése alatt kell, hogy gyakorolják s az azok kiviteléhez való jártasságot elsajátítsák.

Luc (Fichte), jegenye (Tanne), erdei, vagy szurkosfenyő (Kiefer), vörösfenyő (Lärche), tölgy (ettől való megkülönböztetés céljából: cser), szil és akácfa. Mindezen fánemek selejtes és kitűnő minőségben bemutatva. A munkanemek megjelölése, melyekre e fánemek legsikeresebben használhatók.

A fagombásodás és korhadás okai. Ővöszerrek a fa tartósságának emelésére, mázok és lefedések.

A fák megmunkálása: egyszerű fakötések, összetett, egymást metsző, egymással sarkot képező gerendák kötése, boeresztések.

Az öntött vas, kovácsolt vas, acél jellegzetes sajátságainak ismertetése. Csavarok, hevederek, kampók, kovácsolt vas- és sodronyszegkek.

A gyakorlatban gyakrabban előforduló anyag és munka egységárisma ismertetése. Tapasztalati adatok az 1 m³, vagy 1 m² építményhez szükséges anyag- és munka-mennyiségről. A gyakrabban előforduló anyagok sulya 1 m³-re számítva. Tapasztalati adatok a szállítási költségekre. Ezek alapján tapasztalati uton való kiszámítása a sürűbben szükségelt építményi alkatrészek költségeinek. Némethy József „Építési tájékoztatójának” ismertetése.

A második évfolyamra marad:

A műegyetemi szilárdsági kísérletek s az „Építési tájékoztató” ismertetése.

A fagombásodás és korhadás okainak s az ezen bajok ellen való védekezés ismertetése.

5. Általános ismeretek: Földrajz, közuti közigazgatás. Az utmesteri szolgálati viszonya, az ebből eredő felterjesztések szerkesztése, irányítási gyakorlatokkal. Hetenként 3 előadási és 2 gyakorlati óra. Végző feladat az utmesteri kézikönyv vonatkozó része, nevezetesen pedig: A magyar alkotmánytan alapfogalmai, kormányzat és közigazgatás. Magyarország közigazgatási

felosztása, vasuti és közuti hálózata. A közuti törvény és annak végrehajtására vonatkozó rendeletekből az utmesteri szolgálatra tartozó részek ismertetése. Az állami utmesterek és utkaparók szolgálatára vonatkozó utasítások s az állami vállalati szerződések kiegészítő részét képező általános feltételek és részletes határozatok általános ismertetése. Az állami, valamint a törvényhatósági utmesteri szolgálatból eredő irodai, kezelési, nyilvántartási és elszámolási teendők.

A második évfolyamra maradnak az azon munkálatokkal kapcsolatos írásbeli teendők, melyeknek elméleti, vagy gyakorlati része a második évfolyamra utaltatott, továbbá az állami vállalati szerződések kiegészítő részét képező általános feltételek és részletes határozatok.

A felsorolt tananyag hetenként: 21 előadási és 13 gyakorlati, összesen 39 órában és pedig naponként 8—12 és 2—5-ig tanítandó. Szerda délután és vasárnap szabad.

A gyakorlati órák alatt, melyek a segéd-tanítók közreműködésével tartandók; a számvetésben, mértan és földmérési rajzokban és szerkesztésekben, a műszerek kezelésének elsajátításában, a felvételekben és kitűzésekben s ezek megszerkesztésében, a falazási, betonozási és ács munkákban, építési anyag és egységáris-mében, elmérétek, árelemzések, költségvetések és műszaki leírások szerkesztésében, s az utmesteri szolgálat minden ágára kiterjedő irodai teendőkben való gyakorlat értendő.

Kisebb kitűzési és felvételi gyakorlatok lehetőleg az utmesteri iskola udvarán, nagyobb gyakorlatok — alkalmas idő felhasználásával — hetenként átlag egyszer a városon kívül tartandók, s a közelben felvétel, vagy kitűzés, építés, vagy helyreállítás alatt álló fontosabb utépítési munkák bemutatandók.

Főszűly fektetendő arra, hogy a tanulók mindazon építési anyagot és eszközt a gyakorlati alkalmazásban megismerjék, melyekre az utmesteri szolgálat ellátásában szükségük lesz.

Kiváló gond fordítandó arra, hogy a tanulók, a tanfolyam 2 éve alatt a nyári időszakban oly alkalmaztatást nyerjenek, mely gyakorlati tovább kiképzetésüket biztosítja.

7 §. Iskolahelyiségek s azok felszerelése.

Az iskolák az illetékes építészeti hivatalok főnökei által bérlet helyiségekben rendeztetnek be.

Hogy az előadások szemléltető módszerrel legyenek tarthatók, s hogy a gyakorlati irány az egész oktatásban teljes mérvben érvényesülhessen, az iskolák a /. alatti kimutatásban feltüntetett anyagkészlettel idomok, szerek, eszközök, gépek és műszerekkel szereltesnek fel.

8. §. A tanulók ellátása.

Ellátásukról a tanulók maguk kötelesek gondoskodni.

Az állami alkalmazásban behívott azon utmesterek, kiknek jelenlegi beosztásuk mellett, tartózkodási helyük nem az utmesteri iskola szék-

helyén van, 60 K havi ellátási pótlékban s a tanári vezetés mellett megszemlélt építkezésekkel kapcsolatos utiköltségek fejében évenként 30 K általánosan részesülnek. E pótléket azok, kik jó előmenetelt nem tanusítanak, elvesztik, illetőleg annak beszüntetésével, az igazgató javaslatára az iskolából állomáshelyükre visszarendeltesnek.

Ugyanezen feltétel mellett hasonló ellátási pótlékban és általánosan részesülnek azon, a törvényhatósági utbiztosok sorából behívott tanulók is, kiknek illetékes törvényhatóságai előzetesen megfelelő határozatokat hoztak.

Minden tanuló díjlanul használja a rajztáblát, rajzpapírt a felvételek és kitűzésekhez, valamint a gyakorlati munkához szükséges anyagokat, eszközöket és műszereket.

Minden tanuló sajátjából szerzi be: az utmesteri kézikönyvet, a rajz- és íróeszközöket s a szükséges jegyzőkönyveket.

9. §. Iskolai és szolgálati szabályok.

A tanulók a kiképzés tartama alatt az iskola igazgatójának vannak alárendelve.

Minden tanulótól szigorúan megköveteltetik a jó magaviselet és a kitartó szorgalom.

Tíz előadási órának indokolatlan elmulasztása az iskolából való eltávolítást vonja maga után.

Három napi szabadságidőt az iskolaigazgató, 3 napon túl terjedő szabadságot a kereskedelemügyi miniszter engedélyezhet.

Az állami utmesteri s a törvényhatósági utbiztosai szolgálatból behívottakra az érvényben álló szolgálati szabályzatok az utmesteri tanfolyam ideje alatt is kötelezők.

10. §. Bizonyítványok.

A tanulók előhaladási osztályzatai a két tanév folyamán a //. alatti minta szerint vezetett iskolai törzskönyvbe bejegyeztesnek s a nyert osztályzatok mellé a gyakorlati képzettség is beigtattatik. Az első évfolyam végén, annak megítélésére, hogy az elméleti és gyakorlati kiképzésben az előmenetel megfelelő-e? a kereskedelemügyi miniszterium II/3 ügyosztálya főnökének, vagy helyettesének vezetése alatt vizsgálat tartatik. Az első évfolyamon két tantárgyból elégtelen osztályzatot nyert tanuló a második évfolyamra nem vétetik fel; egy tárgyból való elégtelen osztályzat mellett az illetőnek az utmesteri iskola igazgatója előtt javító vizsgát kell tenni.

A második évi tanfolyam végén a fentebb említett központi műszaki tisztviselőnek, az illetékes közuti kerületi felügyelőnek, az iskola igazgatójának s az e célra delegált törvényhatóság képviselőjének jelenlétében szakvizsga tartatik, s annak kedvező eredménye, s a két évfolyamon a törzskönyvbe vezetett osztályzatok alapján utmesteri képesítési bizonyítványok fognak kiállitlatni.

Azon tanulók, kik a tanfolyamról az előirt szakvizsga letétele előtt távoznak, csak az iskola látogatásáról nyerhetnek bizonyítványt.

11. §. Az iskola leltára és pénztárának kezelése.

Az iskola leltári tárgyait s pénzkészletét az

illetékes államépítészeti hivatal kezeli s azokról külön számadást vezet."

A felvétel iránti pályázati kérvények fenti rendeletet módosító 37514. sz. leirat értelmében az iskolák székhelyén működő kir. államépítészeti hivatalnál nyújthatók be és pedig legkésőbb f. év október hó 31-ig.

Miután pedig a nevezett Miniszter ur jelenleg szolgálati kötelességekben nem álló idegen hallgatókat is szándékozik korlátolt számban felvenni, ennél fogva felhivatnak mindazok, kik a most közzölt szabályzatban előirt feltételekkel bírnak, hogy pályázati kérvényeiket jelzett időig az ismert módon szintén adják be.

Székelyudvarhely, 1903. okt. 2.

Dr Damokos,
alispán.

3748—903. fszgb. szám.

Vargyasi Máté Sándor makkra sertéseket hajtott, Szentpéter és Oklánd között elveszett egy 4 éves szürkésfehér gönne. Bal utó farán M. bélyeg. bal fülében két helyre drót karika huzva.

Oklánd, 1903. szeptember 26-án.

Szabady Tivadar,
főszolgabíró.

Udvarhelyvármegye közigazg. erd. bizottságától.
2213—903 kgéb. sz.

Pályázati hirdetmény.

A székelyudvarhelyi m. kir. erdőhivatal ke-
rületében levő füleli hatósági erdőőri állomás le-
mondás folytán megüresedvén, ezen a szabály-
rendeletileg megállapított illetmények élvezetével
összekötött állomás betöltése céljából pályázat
nyitattik.

Ezen állásra pályázni szándékozók felhivat-
nak, hogy az erdőtörvény 37. §-ában foglalt tel-
jes minősítésüket, ép és egészséges testalkatukat,
életkorukat, valamint eddigi alkalmaztatásukat és
a magyar nyelvnek szóban és írásban való tö-
kéletes birását igazoló okmányokkal felszerelt és
szabályszerűen bélyegzett, saját kezűleg irt kér-
vényüket legkésőbb *f. évi okt. 12-ik napjá-
nak déli 12 órájáig* a székelyudvarhelyi m. kir.
állami erdőhivatalhoz annál is inkább adják be,
mivel a később érkezők ügyelembé vétetni nem
fognak.

Udvarhelyvármegye közigazgatási erdészeti
bizottságától.

Székelyudvarhely, 1903. szept. 30.

Hollaki,
főispán, elnök.

